

FRAGMENT DE L'ENTREVISTA AL PRESIDENT DE LA GENERALITAT PUBLICADA AL DIARI EL PUNT (14.08.07) I REALITZADA PER E. GISPERT I F. ESPADA.

«Estic convençut que tindrem Estatut al setembre i que acabarem la legislatura»

- Al marge dels contactes amb els dirigents socialistes -ahir mateix tenia previst veure's amb alguns consellers- aprofitarà les vacances per parlar amb algun líder polític per intentar desbloquejar l'Estatut?

- «No ho descarto; però ara, el que s'imposava era la tranquil·litat i la reflexió, que fan molt de bé, i no tinc res previst.»

- Hi ha algú que ha de reflexionar especialment?

- «Tots, hem de reflexionar, home. Ahir [per dimecres] vaig veure en Piqué i en Puig que deien que volien plegar, que s'acabés el mandat. Però no s'acaba, no; s'acabarà algun dia, però no pas ara.»

- Fa un any deia que la primavera passada tindríem proposta d'Estatut. El preocupa, que es vagi endarrerint el calendari?

- «No. Ara no, perquè el calendari és tancat. Ara ja sabem que tindrem Estatut pels volts de Sant Joan de l'any que ve.»

- N'està convençut?

- «Home, tot serà que apareguin més dificultats; però, des del punt de vista de calendari, està tancat. La veritat és que ha costat una mica de tancar, perquè en aquest país tothom s'havia aficionat a la idea d'anar fent, que és una tradició poc efectiva... Però ara ja ha quedat clar. Tenim aquest mes perquè el Consell

Consultiu hi digui la seva, i el mes que ve, perquè ho faci el Parlament. Per tant, al setembre tindrem Estatut, a l'octubre serà a Madrid i ens podem trobar que es discuteixi fins al març o l'abril i que s'aprovi abans de l'estiu; per Sant Joan. Aleshores podríem fer el referèndum nosaltres.»

- No li han traspasat massa pressió, al Consell Consultiu?

- «Potser sí, potser un pèl massa; però la pressió s'ha traslladat a tothom. La pressió és evident, perquè estem parlant del text que ha d'iniciar un segon quart de segle després d'un primer molt bo tant en la història de Catalunya com de la d'Espanya. Però com és natural, després de vint-i-cinc anys hi ha coses que grinyolen, que s'han de posar al dia. La qüestió de la immigració, ni hi figura, per exemple; ni en la Constitució, que només parla dels emigrants...»

- Fa la impressió que els partits estan esperant el dictamen del Consell Consultiu per definir estratègies amb vista a la recta final. Això no hauria de ser així...

- «No, no ho hauria de ser. La decisió del Consultiu no és vinculant, però és molt important, perquè s'han introduït moltes novetats, sobretot a darrera hora... Nosaltres el mes de juliol vam tenir una reunió amb ERC, a altíssim nivell, i dels tretze punts que vam estar discutint no n'hi ha cap que es refereixi als drets històrics. El mes de juliol, eh?, parlo de fa res.»

- Considera, doncs, com s'ha dit des del PSC, que ERC ha estat deslleial pactant amb CiU la inclusió dels drets històrics?

- «Deixem de banda els grans mots, perquè encara ens complicaríem la vida. No, el que hi ha hagut és una sorpresa per l'aparició de conceptes nous, però era previsible que en els darrers metres de la cursa hi hauria sorpreses. Sabíem que a darrera hora podria haver-hi canvis i intents per portar cadascú l'aigua al seu molí. Per tant, sense que el vulgui pressionar, el Consultiu hi haurà de dir la seva, sobre aquests conceptes, que són relativament nous.»

- Vostè què en pensa?

- «El que estem fent és construir un futur, i no pas escorcollar el passat. No dic que de vegades no serveixi, escorcollar el passat o buscar-hi fonts d'inspiració per construir el futur. Però a última hora, el que es fa ara és la llei fonamental de Catalunya per a vint-i-cinc anys més, i l'hem de fer més pensant en el futur que en el passat.»

- Considera que l'apel·lació als drets històrics és inconstitucional?

- «És complex. Com diu Herrero de Miñón, són molt importants; però, al capdavant, el dret històric important és el que crees tu; sobretot en el moment en què es tracta de crear una cosa nova, un nou Estatut. En el moment de fer la Constitució nova i l'Estatut nou, segurament el que compta més és saber que tot està obert.

- L'Estatut ha d'estar dins el marc constitucional?

- «Sí. Hi ha d'estar per raons de prudència, d'economia de temps... Però no per raons ontològiques, de legalitat vigent. La Constitució no és cap llei divina, perquè aquesta mateixa llei ens diu que les autonomies poden proposar-ne la reforma i, de fet, aquesta reforma ja està prevista en quatre punts que no són menors. Jo no estic absolutament confiat que tocant la Constitució haurem resolt algun problema de l'Estatut. El que sí que és cert és que, des del punt de vista del càlcul polític, i això és una altra qüestió, com que les majories que es necessiten per canviar la Constitució són diferents de les que es necessiten per aprovar l'Estatut, crec que és molt recomanable intentar que les coses es facin en el marc de la Constitució, bo i sabent que s'haurà de canviar, perquè si no tindríem probablement una ensopegada important.»

- Per què?

- «Perquè hi ha una part d'Espanya, minoritària, la més conservadora, que no ho vol. I és una minoria que pot bloquejar les reformes constitucionals, però no les de l'Estatut. No ho vol tant com no ho volia fa un any i mig, però fer-ho

dependre tot d'un canvi en la Constitució és complicat. I com que, d'altra banda, tenim signes des del govern espanyol que estan disposats a acceptar innovacions que, de fet, podrien considerar-se reformes constitucionals importants, com ara el tema de la denominació de Catalunya com a nació, no es tracta de convertir la Constitució en un santo i seña obstacle que impedeixi determinades propostes catalanes. Ara, per prudència, per economia de temps, per interès propi, crec que, com a mínim, ens hem de fer valer d'una interpretació positiva de la Constitució. Si ho fem així, ningú no ens podrà dir que no.»

- Hi ha una part d'Espanya que no és conservadora que tampoc no ho vol...

- «Jo he sentit el president d'Andalusia que diu que vol que Andalusia sigui una nació. I és el president dels socialistes espanyols.»

- Alfonso Guerra, per exemple, president de la Comissió Constitucional del Congrés, fa una lectura de la constitucionalitat del text estatutari molt més restrictiva.

- «Això se li hauria de preguntar a ell, no a mi. Cadascú té les seves opinions.»

- Però no el preocupen, aquestes lectures amb vista al tràmit a Madrid?

- «Sí, però em preocuparia molt més no tenir resposta a la pregunta de si la Constitució és un límit o no. Crec que no és un límit en si mateixa, però crec, al mateix temps, que és molt oportú no considerar-la excessivament mudable, perquè podríem tenir problemes innecessaris. Tenim una oportunitat històrica pràcticament única. No dic que no es pugui repetir d'aquí a uns anys, però de moment la tenim i arriba a temps. En un moment en què necessitem canviar les coses. Necessitem canviar i podem canviar.»

- Creu que tots els partits són conscients d'aquesta oportunitat i de la responsabilitat que comporta?

- «Si hi ha partits que tenen la recança de dir que això té una traducció electoral

que els perjudicarà, doncs ho lamento molt. Però més els perjudicarà que la gent es pugui pensar que ells l'esguerren perquè desaprofiten una oportunitat política profunda del país. Això és el que em fa sentir més optimista, i em fa mostrar disposat a parlar amb qui sigui, començant per Artur Mas, per descomptat.»

- Vostè, com a president, què pot fer per reconciliar posicions tan distants en l'Estatut com les que hi ha avui entre el PSC, ERC i CiU?

- «És que són tan distants com curta és la distància que hi ha fins al dia de la decisió. Com més t'acostes al moment en què s'ha de dir que sí, perquè no es pot dir que no i prou, tothom que pugui farà bandera d'allò que maximitza els seus arguments, històrics o no, per avançar; perquè estem decidint el futur, no el passat. Insisteixo que el que està passant ara és enormement important.»

- Què li demana, a ERC, com a soci del govern?

- «Ja els ho hem demanat. Que tinguin en compte l'oportunitat històrica que tenim al davant, i crec que hi són molt sensibles. Home, és complicat que cap al final et treguin la qüestió dels drets històrics. Jo crec que el desencadenant és la qüestió de les competències, un cop vençut el tema nominatiu, el tema nació, per entendre'ns. Hi ha hagut un intent tècnic d'anar blindant totes les competències, i això ha fet que hàgim anat a un Estatut indigest, il·legible, molt llarg, molt pesat. És millor la proposta d'introduir una clàusula general de blindatge en la qual es digui que en cas de conflicte preval el dret autonòmic sobre el dret general. Això et permet, sense tancar res, deixar per al futur les decisions, però amb una base favorable. Et diu: en cas de conflicte, vostè guanya. És clar, als que s'havien passat divuit mesos fabricant un blindatge diferent, detallista, això els apareix com una sorpresa que representa, gairebé, la negació de la importància del seu treball. En aquesta situació és quan apareix l'argument històric, que en aquest país sembla excessivament pesat, però que tots sabem que no determina el futur, justament perquè és història.»

- Però a l'Estatut del País Valencià bé que s'hi recullen, els drets històrics.

- «Sí, però a València el decret de Nova Planta va ser anterior al d'aquí i més brutal. Els van treure fins i tot el Dret Civil. I els diuen: com que vostès des del punt de partida van començar pitjor, ara els reconeixem aquesta mena de desavantatge. Això els posa a ells en una certa igualtat de condicions amb nosaltres, però a nosaltres no ens perjudica.»

- Només els bascos poden apel·lar als drets històrics fins al punt d'aplicar-los al finançament?

- «El nacionalisme català, que sempre ha estat relativament refractari -excepte en el cas de Pere Esteve- a un agermanament de les tres nacionalitats històriques (Catalunya, País Basc i Galícia), ara, curiosament, per falta d'idees i de confiança en les capacitats pròpies, tendeix a tornar al tema del concert. I no se n'adonen, que els bascos han estat considerats el més espanyols d'Espanya. Són l'excepció que confirma la regla. La gran excepció que confirma la regla de la política espanyola uniformista i tancada. Fins i tot Franco va mantenir els *fueros*. Deixant de banda el gran drama del terrorisme, el País Basc sempre ha estat la gran nineta dels ulls d'Espanya; i aquest no és el cas de Catalunya.

- Per què?

- «Perquè quan Catalunya es belluga arrossega tot el que nosaltres hem anomenat, crec que amb poca traça, Països Catalans, tot i que quan Joan Fuster ho va definir així va ser molt útil. Ara València és la que vol l'equiparació amb Catalunya. M'està mal dir-ho i no sé com fer-ho perquè ningú s'ofengui, però Catalunya és massa important. Representa l'alternativa espanyola; no l'excepció espanyola. Una altra Espanya: una manera d'entendre Espanya que no té una sola capital, que no té un sol sistema radial d'infraestructures, que no accepta un sistema d'ordenament basat en un centre omnipotent, sinó una Espanya plural en la qual hi ha molts motors. Catalunya es veu obligada a explicar-se fins a l'extenuació, perquè en depèn la pròpia salvació i també la d'Espanya.»

- I la identitat nacional on queda?

- «Els nacionalistes tenen la vana il·lusió que Espanya no existeix; en diuen 'Estat espanyol'. Es pensen que canviant els noms canvien les coses. Espanya existeix, és plural, nosaltres hi som i hi comptem moltíssim. I no ens en sortirem, i menys encara ara amb la Unió Europea, si no contribuïm que Espanya mateixa canviï. Aquesta és la proposta catalana.»

- Per què som els catalans, que hem de convèncer?

- «Com que Catalunya proposa no solament un estatut per a ella mateixa, sinó un Estatut que té repercussions a tot arreu (ara mateix, per exemple, andalusia vol denominar-se nació, i València inscriu una clàusula d'autonomia més afavorida en el seu Estatut pel que pugui derivar-se del nou Estatut català), hem de guanyar la batalla gran, que és la de convèncer Espanya. I jo crec que l'estem guanyant.»

- Se'n ressentirà, el tripartit, del pacte entre ERC i CiU per blindar les competències mitjançant els drets històrics que a vostès els ha sorprès tant?

- «Home, jo crec que ERC ha fet visible una cosa que té tot el dret de fer: que ells són al tripartit perquè volen; i els ho hem de reconèixer. Ens estan dient que si algú s'havia cregut que no podien fer cap altra cosa, estava equivocat. Ells haurien pogut fer altres coses. Han volgut demostrar que quan van entrar al tripartit ho van fer perquè van voler, no perquè no en tinguessin més remei. Això és el que jo crec que està fent en Carod, i té dret a fer-ho. És discutible, però ho respecto, perquè entenc perfectament les raons per les quals es fa. I això a mi també em tranquil·litza respecte del resultat final. És una vindicació que ERC té dret a formular, però no crec que acabi tenint efectes legals o pràctics; no en tindrà.»

- Pendants de l'Estatut hi ha dues lleis tan importants com l'electoral i la d'organització territorial. Per aprovar-les no es requereix el suport de les dues terceres parts del Parlament. Però es poden fer sense CiU?

- «La llei electoral que hi ha hagut és una trampa. Durant vint-i-cinc anys CiU n'ha fet el que ha volgut. S'han fet eleccions que a dreta llei no valdrien. Són contra l'Estatut. Una disposició transitòria que dura un quart de segle és una contradicció en els termes. S'ha de fer una llei proporcional abans d'acabar la legislatura. I d'altra banda, també és hora de donar personalitat a l'Ebre, a la Catalunya central, al Pirineu i a la Vall d'Aran. I hora que la regió metropolitana o de Barcelona quedi establerta com a tal. En algunes de les converses que hem tingut amb Madrid en el millor moment sobre les possibilitats d'interpretacions progressives de l'Estatut i dels seus continguts, se'ns va plantejar la possibilitat que, si fèiem set regions, ells farien set províncies. Això és innovador i de sentit comú. Trencar el provincialisme del segle XIX.»